

**Міністерство освіти і науки України
Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів
України**

**Національна академія наук України
Одеський державний екологічний університет
Національний ботанічний сад імені М.М. Гришка**

МАТЕРІАЛИ

**Четвертої Всеукраїнської
науково-практичної конференції
«Євроінтеграція екологічної політики
України»**

м. Одеса

25 жовтня 2022 р.

Міністерство освіти і науки України
Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України
Національна академія наук України
Одеський державний екологічний університет
Національний ботанічний сад імені М. М. Гришка

МАТЕРІАЛИ

Четвертої Всеукраїнської науково-практичної
конференції

**«Євроінтеграція екологічної політики
України»**

25 жовтня 2022 р.

м. Одеса

Одеса

Одеський державний екологічний університет

2022

УДК 502.34:327

М 34

Матеріали Четвертої Всеукраїнської науково-практичної конференції «Євроінтеграція екологічної політики України». Одеса: Одеський державний екологічний університет. 2022, 448 с.

ISBN 978-966-186-225-7

Видається за рішенням оргкомітету конференції.

Четверта Всеукраїнська науково-практична конференція «Євроінтеграція екологічної політики України» проведена кафедрою екологічного права і контролю Одеського державного екологічного університету та Національним ботанічним садом імені М. М. Гришка НАН України.

В роботі конференції прийняли участь представники Міністерства екології та природних ресурсів України, Державної екологічної інспекції України, Національної поліції України, органів місцевого самоврядування, Національної Академії наук України, установ природно-заповідного фонду України, вищих та загальноосвітніх учбових закладів, приватних компаній.

В збірнику наведені матеріали, які висвітлюють головні екологічні питання України і їх вирішення шляхом Євроінтеграційного процесу збереження довкілля.

Відповідальний за випуск:

кандидат географічних наук, доцент

Бургаз О.А.

Матеріали друкуються у авторській редакції і відповідальність за їх зміст несуть автори. Оргкомітет конференції претензії з цього приводу не приймає.

ISBN 978-966-186-225-7

© Одеський державний
екологічний університет, 2022

ЗМІСТ

Секція ГЛОБАЛЬНІ ТА РЕГІОНАЛЬНІ ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ

Самбор М.А. ФІЛОСОФІЯ ПРЕДМЕТА ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА.....	20
Стащук Г.В. ПЕРЕВАГИ ОПРІСНЕННЯ МОРСЬКОЇ ВОДИ ЗА ДОПОМОГОЮ АТОМНИХ ЕЛЕКТРОСТАНЦІЙ.....	25
Потійчук Т.В., Матеюк О.П. ПРОБЛЕМИ ВІДНОВЛЕННЯ ЗЕМЕЛЬ, ПОШКОДЖЕНИХ У РЕЗУЛЬТАТІ ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ, У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА.....	29
Жукова О.Г., Березний М.І. ВПЛИВ ВІЙНИ НА ЕКОЛОГІЧНИЙ СТАН ВОДНИХ РЕСУРСІВ.....	34
Лопотич Н.Я. ДОСЛІДЖЕННЯ УРБАНІЗАЦІЙНИХ ТЕНДЕНЦІЙ ТА ТРАНСФОРМАЦІЯ ЛАНДШАФТІВ У ГІРСЬКІЙ ЧАСТИНІ ЛЬВІВЩИНИ.....	37
Саламаха І.Ю. НАСЛІДКИ НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ БОЙОВИХ ДІЙ НА ОБ'ЄКТИ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ.....	41
Самохвалова Л.В. ДОСЛІДЖЕННЯ ПОКАЗНИКА ВІДХОДІВ КЕРАМІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА В МЕЖАХ МІСТА СЛОВ'ЯНСЬКА.....	44
Шостак Л.Б. РЕГІОНАЛЬНІ ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ УКРАЇНИ ВОЄННОГО ЧАСУ.....	48
Шуригін В.І., Карабин В.В., Шутяк С.В. СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА ЯК ІНСТРУМЕНТ СТАЛОГО НАДРОКОРИСТУВАННЯ.....	54
Семерня О.М. ЗАСТОСУВАННЯ СИСТЕМОЛОГІЇ В ПІСЛЯВОЄННИЙ ЧАС УКРАЇНИ.....	57

**Секція ІНТЕГРОВАНЕ УПРАВЛІННЯ
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯМ**

Бистряков І.К., Клиновий Д.В.

**ІНТЕГРОВАНА МОДЕЛЬ УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ
ГОСПОДАРЮВАННЯМ.....** 300

Сапко О.Ю.

**ВПРОВАДЖЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ ОЦІНКИ
ЯКОСТІ ПОВЕРХНЕВИХ ВОД В УКРАЇНІ.....** 305

Ясінецька І.А., Петрище О.І., Лобунько Ю.В.

**ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ ПРИРОДООХОРОННОГО
ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ.....** 310

Ясінецька І.А., Петрище О.І., Лобунько Ю.В.

**РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА ЯК МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯМ.....** 314

Макаров Ю.С., Полторацька В.М.

**ДОЦІЛЬНІСТЬ ЕКОЛОГІЧНОГО ОПОДАТКУВАННЯ В
УКРАЇНІ НА ПРИКЛАДІ КРАЇН СВІТУ.....** 317

Лук'янчук О.П., Рокочинський А.М.

**АДАПТИВНИЙ АГРОМЕЛІОРАТИВНИЙ ЗАХІД ДЛЯ
ОСУШУВАНИХ МІНЕРАЛЬНИХ ҐРУНТІВ У ЗМІНЮВАНИХ
КЛІМАТИЧНИХ УМОВАХ.....** 321

Кононенко Ж.А., Кононенко О.А.

**АНАЛІЗ ПРИЧИН ЗМІНИ ПОСІВНИХ ПЛОЩ ТА
УРОЖАЙНОСТІ.....** 325

Дубняк С.С.

**ПІДХОДИ ДО ВИДІЛЕННЯ МАСИВІВ ПОВЕРХНЕВИХ ВОД
ДНІПРОВСЬКИХ ВОДОСХОВИЩ НА ОСНОВІ ЇХНЬОГО
ЕКОЛОГО-ГІДРОМОРФОЛОГІЧНОГО РАЙОНУВАННЯ.....** 329

Бота О.В.

**РОЛЬ МОНІТОРИНГУ В ЕКОЛОГІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ.....** 333

АНАЛІЗ ПРИЧИН ЗМІНИ ПОСІВНИХ ПЛОЩ ТА УРОЖАЙНОСТІ

Кононенко Ж.А., Кононенко О.А.

Полтавський університет економіки і торгівлі

Рослинництво посідає провідне місце серед галузей аграрного виробництва. Його продукція займає надзвичайно важливе місце в народногосподарському значенні. Низка важливих продуктів споживається в натуральному вигляді, й ця вагома частина використовуються як сировина для інших галузей легкої та харчової промисловості, а частина продукції – як необхідні корми для тваринництва. У валовому виробництві продукції сільського господарства на рослинництво припадає близько 45%. Тут загальними зусиллями вирощується майже 350 різних видів рослин. Рослинництво – достатньо динамічна галузь. Постійно відбувається зміна площ оброблюваних земель, проводяться різні агроекологічні роботи, змінюється наявна кількість культивованих культур, удосконалюється цільова спеціалізація та концентрація.

Одержання передбачуваного обсягу продукції рослинництва залежить від виконання плану посівних площ та врожайності сільськогосподарських культур. Оцінку дотримання планової площі роблять на основі порівняння фактичної посівної площі з плановою. Оскільки зміна розміру посівної площі зумовлює зміну її частки в загальній площі, то в процесі аналізу включають і структурні зміни, які в умовах обмеження площ є одним із факторів збільшення виробництва сільськогосподарської продукції, підвищення її ефективності.

Основними факторами, що зумовлюють зміну розміру посівних площ та їх структури, в економічній літературі є:

- 1) зниження якості забезпеченості суб'єкта господарювання необхідними виробничими ресурсами;
- 2) зміна кількісної потреби у необхідній продукції, що зумовлюється зниженням величини попиту на продукцію досліджуваного підприємства;
- 3) різке збільшення кількісного вимірника виробництва продукції конкретної культури в результаті меліорації земель, внесення обґрунтованих норм добрив та проведення інших екологічних заходів, що сприяють значному підвищенню рівня врожайності;
- 4) метеорологічні умови аналізованого періоду (вимерзання або випрівання озимих, градобій, видування вітром, недостатня кількість активних температур, що впливає на формування врожаю конкретних вирощуваних культур і на їх використання за призначенням);
- 5) розширення площ внаслідок рекультивація земель, розукрупнення підприємства проведення культуртехнічних робіт, тощо.

Кожен із наведених факторів потребує змістовного аналізу, оцінки зміни посівних площ і, якщо ці зміни небажані, намітити конкретні заходи щодо запобігання чи усунення [3].

При проведенні аналізу земельних угідь вивчають показники, які відображають склад і структуру угідь та земель сільськогосподарського використання. При цьому види сільськогосподарських угідь розрізняють за характером їх використання. Стан земельного фонду сільськогосподарського товариства з обмеженою відповідальністю представлено у табл. 1.

Таблиця 1 – Стан земельного фонду сільськогосподарського підприємства, га

Наявні земельні угіддя	Роки			Абсолютні відхилення (+,-)
	1	2	3	
1. Площа сільськогосподарських угідь :	7112,17	7159,22	7147	+34,83
у т.ч. рілля	7112,17	7159,22	7147	+34,83
2. Питома вага ріллі у площі сільськогосподарських угідь, %	100	100	100	-
Показники рівня використання землі				-
1. Коефіцієнт освоєння земель	1,00	1,00	1,00	-
2. Коефіцієнт розораності с-г угідь	1,00	1,00	1,00	-

Аналіз таблиці 1 показав, що за досліджуваний період площа сільськогосподарських угідь збільшилась у третьому році порівняно з першим роком на 34,83 га, або на 0,5 відсотка. Відповідно до проведених розрахунків коефіцієнт освоєння земель по господарству становить 1, що свідчить про те, що господарство відвело під сільськогосподарські угіддя 100% земель. Така ситуація відбувається, коли всі землі, що використовує підприємство у виробничих цілях, є орендовані і за мету взято вирощування лише однорічних культур. Зусилля користувачів спрямовуються на поліпшення сільськогосподарських угідь, без чого неможливо підвищувати їх продуктивність. Найефективнішим видом земельних угідь є рілля, від правильного використання якої залежать не лише результати виробництва, а і соціальний розвиток.

Більш динамічним фактором, який зумовлює валовий збір продукції рослинництва, є врожайність. Тому даному показнику приділяють велику увагу. Під час аналізу врожайності вивчають динаміку її росту по кожній культурі чи групі культур за певний період часу і виявляють, які міри приймає підприємство для підвищення її рівня родючості. У процесі аналізу також встановлюють ступінь виконання плану по врожайності кожної культури і розраховують вплив факторів на зміну її величини [2]. Цими факторами є:

1) природно-кліматичні: родючість ґрунту, механічний склад ґрунту, рельєф місцевості, температурний режим, рівень ґрунтових вод, кількість опадів тощо;

2) агротехнічні: кількість, якість і структура внесених добрив; якість і строки виконання всіх польових робіт; якість посівного матеріалу; сортооновлення; дотримання сівозмін, боротьба з шкідниками, бур'янами і

хворобами рослин; вапнування та гіпсування ґрунту;

3) організаційно-економічні: матеріальне стимулювання працівників; організація робочих процесів; забезпечення підприємства матеріальними та трудовими ресурсами, підвищення кваліфікації працівників [1].

У процесі аналізу вивчають динаміку і виконання плану по всіх агротехнічних заходах, визначають ефективність кожного з них (приріст урожаю на 1 ц добрив, одиницю виконаних робіт тощо) і після цього підраховують вплив на рівень урожайності і валовий збір продукції. У випадку невиконання плану по окремих заходах з'ясовують причини втрат продукції (якщо така ситуація є на підприємстві).

За даними табл. 2 проаналізуємо вплив факторів на валові збори культур.

Таблиця 2 – Аналіз впливу факторів на валовий збір культур

Вид продукції	Площа, га		Урожайність, ц/га		Валовий збір, ц			Відхилення, +- у т.ч. за рахунок		
	минулий рік	звітний рік	минулий рік	звітний рік	минулий рік	умовний	звітний рік	всього	площі	урожайності
Пшениця озима	691	253	47,00	47,62	32479	11891,73	12048	-20431	-20587,27	156,27
Кукурудза на зерно	1930	3250	88,81	91,85	171410	288643,78	298506	127096	117233,78	9862,22
Ячмінь ярий	550	470	43,49	38,39	23920	20440,73	18045	-5875	-3479,27	-2395,73
Соняшник	640	28	24,99	21,89	15994	699,74	613	-15381	-15294,26	-86,74
Соя	1750	1950	25,97	26,28	45450	50644,29	51253	5803	5194,29	608,71
Ріпак озимий	503	243	23,22	25,58	11679	5642,14	6215	-5464	-6036,86	572,86
Разом:	6064	6194	×	×	300932	377962,4	386680	85748	77030,41	8717,59

Проаналізувавши дані аналітичної таблиці можна зробити висновок, що валовий збір по озимій пшениці, ярому ячменю, соняшнику, озимому ріпаку у третьому році, порівняно з другим роком зменшився. Так, по озимій пшениці, за рахунок того, що розмір посівної площі зменшився, валовий збір знизився на 20587,27 ц, за рахунок збільшення урожайності на 0, 62 ц з га, валовий збір зріс на 156, 27 ц. Таким чином підприємство не удосконалює свою діяльність, тому необхідно збільшувати посівні площі найбільш урожайних культур, розробляти заходи щодо підвищення показників ефективності, впроваджувати нові

технології.

Отже, шляхами підвищення економічної ефективності виробництва в рослинництві можуть бути:

– підвищення обґрунтованого рівня урожайності зернових за рахунок подальшої уточненої інтенсифікації виробництва зерна на основі чітко встановленого внесення оптимальної та раціональної кількості органічних і мінеральних добрив, розширення посівів високоврожайних сортів і гібридів;

– зниження показника собівартості, дотримуючись встановленого режиму економії скорочення непродуктивних витрат;

– максимальна ефективна збалансованість продажу зерна з наявним потенціалом в господарстві.

Література

1. Горкавий В. К. Статистика: підручник (2-ге вид., перероб. і допов.). К. : Аграрна освіта, 2009. 512 с.

2. Економічний аналіз : [навч. посібник]. За ред. Р. В. Федоровича. Тернопіль: Астон, 2010. 592 с.

3. Опря А. Т. Статистика (Математична статистика. Загальна теорія статистики) : навчальний посібник. К. : ЦНЛ, 2005. 496 с.